

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 462/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen talouskasvusta, ulkoministeriön lähetysverkosta sekä Team Finland -verkoston uudistuksen strategiasta, painopisteestä, vaikuttavuudesta ja toimeenpanosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ville Skinnarin /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 462/2025 vp:

Miksi Team Finland -toiminnan maantieteellinen kohdentaminen ei johdonmukaisesti perustu markkinoihin, joissa on todellista kysyntää suomalaisille ratkaisuille, nopeaa talouskasvua ja investointipotentiaalia,

millä perusteilla Team Finland -uudistuksen painopistealueet ja kohdemarkkinat on valittu, ja miten päätöksenteossa on huomioitu markkinakysyntä ja suomalaisyritysten suhteellinen kilpailukyky ko. markkinoilla? Miten esimerkiksi Pakistanin Suomen suurlähetystön sulkeminen palvelee Suomen ulkopolitiikan ja kaupallistaloudellisten suhteiden pitkän aikavälin tavoitteita? Miksi resursseja ei johdonmukaisesti kohdenneta niille markkinoille ja alueille, joissa on mahdollista luoda ulkopoliittista vaikuttavuutta, löytää todellista kysyntää suomalaisille ratkaisuille ja kestävää viennin kasvua,

mistä syistä Team Finland -uudistuksen valmistelu ja toimeenpano on kestänyt useita vuosia,

miksi Invest in -toiminnot on edelleen eriytetty Team Finland -kokonaisuudessa ulkoministeriöstä, ja mihin vaikuttavuusarvioihin tämä ratkaisu perustuu,

onko kaikilla Team Finland -toimijoilla yhteiset, mitattavat strategiset tavoitteet, ja kuka vastaa kokonaisuuden tuloksellisesta ohjauksesta? Miten esimerkiksi Finnveran strategia ja riskinotto kyky tukee suomalaisten yritysten mahdollisuuksia osallistua suuriin teollisiin vientiprojekteihin kehittyvillä markkinoilla? Samaan aikaan ulkoministeriön lähetystöverkostolle painotetaan veturiyritysten roolin tärkeyttä ja merkitystä,

kuinka suuri osa Team Finland -toimijoiden työajasta ja resursseista kuluu keskinäiseen koordinaatioon Suomessa verrattuna varsinaiseen markkina- ja asiakastyöhön kohdemarkkinoilla,

miksi Suomen kaupungit ja alueelliset kasvukeskittymät eivät ole systemaattisesti mukana Team Finland -toiminnassa investointien ja yrityseskosysteemien edistämiseksi,

onko hallituksen arvion mukaan Suomella varaa jatkaa elinkeinopolitiikkaa useilla erillisillä raiteilla vai edellyttääkö tiloustilanne toimintojen kokoamista yhden selkeän strategisen johdon alle,

miten Team Finland -toimijat rakentavat kokonaistarjoamia ja suomalaisia ratkaisuja eri kohdemarkkinoille hyödyntäen suomalaisten yritysten laajaa osaamista eri puolilta Suomea? Esimerkkinä Suomen kokonaisturvallisuuden malli, joka suuresta kansainvälisestä kysynnästä huolimatta uhkaa jäädä kansalliseksi keskusteluksi kaupallisesta potentiaalista ilman yritysten todellista mukanaoloa. Mikä ministeriö vastaa tällaisen kokonaisuuden valmistelusta ja

miten matkailun edistämisen tavoitteet ja resurssit on rakennettu Team Finland -uudistuksessa ja miten ne tukevat alueellista ja kaupunkien tekemää matkailun edistämistyötä kansainvälisessä markkinoinnissa ja ulkoministeriön lähetystöverkostossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman mukaisesti Team Finland (TF) -verkoston toiminta ja johtaminen uudistetaan yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa tukemaan Suomen strategisia intressejä. Taustalla on kauppan ja geopolitiikan voimistuva yhteys sekä pyrkimys resurssien tehokkaaseen käyttöön niin, että suomalaisyritysten kansainvälistymistä voidaan julkisilla varoilla tukea parhaalla mahdollisella tavalla. Uudistuksessa vahvistetaan ulkoministeriön ohjausroolia valtion viennin ja kansainvälistymisen edistämistoiminnoissa.

Keskeisiä asiakokonaisuuksia uudistuksen toteuttamisessa ovat uuden Team Finland -johtoryhmän nimittäminen (16.5.2025) ja sen työn käynnistäminen, TF-strategian valmistelu (valmistunut 1.9.2025) ja sen toimeenpano, ulkoasianhallinnon tarjoamien yrityspalveluiden kehitystyö sekä Business Finlandin (BF) ulkomaantoimintojen integroiminen ulkoasiainhallinnon rakenteisiin 1.1.2026. Uudistuksessa on edetty hallitusohjelman kirjauksen pohjalta johdonmukaisesti vertaistymäiden tarkastelun, virkamiesselvitystyön ja erillisen selvityshenkilön työn kautta. Huolellinen valmistelu on taannut parhaat mahdollisuudet valmistella uudistusta ja ulkomaanverkon integraatiota toimintaa nykyaikaistamalla ja kehittämällä sekä päällekkäistä hallintoa karsimalla. Vaiheittaisella etenemisellä on pyritty varmistamaan huolellinen valmistelu sekä turvaamaan palvelujen jatkuminen katkeamattomana suomalaisille yrityksille.

Palvelujärjestelmä on selkeytynyt siten, että työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viennin ja kansainvälistymisen edistämisen kotimaantoiminnoista ja ulkoministeriö ulkomaantoiminnoista. Team Finland -johtoryhmä tuo yhteen viennin ja kansainvälistymisen edistämisen kotimaan- ja ulkomaantoiminnot, mitä tukee tiivis yhteistyö sektoriministeriöiden sekä elinkeinoelämän järjestöjen

kanssa yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Yhteisessä Team Finland -palvelupolkutyössä on varmistettu, että Business Finlandilta ulkoministeriöön siirtyvien kansainvälistymispalveluiden tarjonta on katkeamaton yrityksille ja että kasvupolku innovaatioista kansainvälistymiseen on sujuva. Kansainvälistymispalveluiden kokonaisuuden kehittämisen ytimessä on edelleen saumaton Team Finland -palvelupolkutyö, jonka jatkokehittämiseen verkoston toimijat sidosryhmineen ovat yhdessä sitoutuneet.

Team Finland -verkoston ydintehtävä on suomalaisten yritysten viennin ja kansainvälisen kasvun vauhdittaminen. Työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin kuuluva ja sen ohjauksessa oleva ulkomaisten investointien ja sijoittajien houkuttelu Suomeen on myös osa Team Finland -työtä. Tämän osana prioriteettikohdemaiden Team Finland -tiimeiltä edellytetään paitsi vientimahdollisuuksien rakentamista suomalaisyrityksille myös investointien houkuttelua Suomeen. Työ- ja elinkeinoministeriön perustehtävän eli kestävä talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn edistämässä investointien edistäminen on yksi toiminnan painopisteistä. Tätä työtä tehdään yhteistyössä ulkoministeriön, muiden Team Finland -toimijoiden, muiden ministeriöiden ja alueellisten toimijoiden kanssa. Ulkomaanverkossa työskentelevät Invest in Finland -alueen työntekijät toimivat työssään TF-maajohtajana toimivan edustuston päällikön alaisuudessa.

Suomen tavoitteena on houkutella korkean arvon investointeja, jotka sisältävät vahvan T&K-komponentin. Tästä syystä investointien edistäminen linkittyy luontevasti TEM:n hallinnonalalla toimivan Business Finlandin innovaatiotoimintaan. Toiminnassa korostuu ekosysteemilähtöinen lähestymistapa: analysoimalla Suomelle strategisesti tärkeitä toimialoja ja niiden ekosysteemejä voidaan tunnistaa puuttuvia yrityksiä ja kohdentaa toimenpiteitä proaktiivisesti. Uudistunut Business Finland mahdollistaa ennakoivan ja kohdennetun investointityön, joka perustuu näiden ekosysteemien vahvuuksiin. Tämä työ tehdään tiiviissä yhteistyössä toimialajärjestöjen ja innovaatiotoimintaan osallistuvien yritysten kanssa.

Hallitus ei nähnyt kahden rinnakkaisen vke-organisaation – BF:n ja UM:n ulkomaanverkkojen -ylläpitoa ulkomailla tehokkaaksi ratkaisuksi. Ulkomaanverkossa toteutettu integraatio mahdollistaa yhtenäiset strategiset vienninedistämisen tavoitteet ja entistä paremman panostamisen varsinaiseen markkina- ja asiakastyöhön. Jatkossa suomalaisyrityksille voidaan tarjota kansainvälisillä markkinoilla entistä selkeämpää ja kokonaisvaltaisempaa vke-palvelua yhden luukun periaatteella. Tämä tehostaa ohjausta ja vähentää tarvetta koordinaatiotehtäviin. Myös uudella Team Finland -johtoryhmärakenteella pyritään tehostamaan kotimaan koordinaatiota verkostoyhteistyössä. Ulkoasiainhallinnon vienninedistämisresurssien merkittävä painotus on yrityspalvelutyössä kohdemarkkinoilla.

Syyskuussa 2025 hyväksytty uusi Team Finland -strategia ohjaa TF-verkoston työtä hallituskauden loppuun. Strategiassa vahvistetaan strategiset maa- ja toimialavalinnat sekä toimijoiden taivitemittarit vuosille 2025–2027.

Team Finland -toiminnan maantieteellinen kohdentaminen perustuu kriteeristöön, joka on määritelty kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteossa: 1) kahdenväliset suhteet, 2) markkinan tulevat kasvuodotukset ja kaupallinen yhteistyöpotentiaali Suomen vahvuusalueilla 3) kauppavaihto ml. investoinnit 4) valtiollisten vienninedistämistoimien tarve 5) huoltovarmuuskäsitteet 6) painotus kehittyvien maiden markkinoille pääsyssä muun muassa Global Gateway -strategian, kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten ja merkittävien investointihankkeiden tarjoamissa mahdollisuuksissa. Pääkriteerinä oli nimenomaan markkinoiden tulevat kasvuodotukset ja kaupallinen yhteistyöpotentiaali Suomen vahvuusalueilla. Prioriteettimaavaliointien valmistelussa olivat aktiivisesti mukana kaikki Team Finland -toimijat, ml. elinkeinoelämän edustajat. Prioriteettimarkkinoiden määrittelystä huolimatta on tärkeää tiedostaa, että viennin ja kansainvälistymisen edistämistä (VKE) tehdään jatkossakin kaikkialla ulkomaanedustuksessa. Strategia mahdollistaa viennin ja investointien edistämistyön joustavasti ja markkinamahdollisuuksia seurataan ulkomaanverkossa ajantasaisesti.

Strategiakauden päätavoite on saavuttaa Team Finland -asiakkaille kymmenen prosenttiyksikköä korkeampi viennin kasvu yleiseen viennin kasvuun verrattuna. Strategiaa toteutetaan päätavoitteen, viennin kasvun, saavuttamiseksi konkreettisin toimenpitein, jotka toimeenpanosuunnitelmassa jaotellaan edelleen neljän alatavoitteen alle: 1) vaikuttavuutta strategisilla valinnoilla, 2) asiakkaalle oikeat palvelut oikeaan aikaan, 3) tuloksellisuutta yhteistyötä ja työnjakoa kehittämällä, 4) tavoitteellinen tiedolla johtaminen ja aktiivinen viestintä. Strategian toimeenpanoa seurataan erillisen toimeenpanosuunnitelman kautta. Strategisten tavoitteiden toteutumista seuraa TF-johtoryhmä, joka raportoi vuosittain elinkeinoministerille ja ulkomaankauppa- ja kehityksiministerille.

Kohdemarkkinoiden kysyntään vastataksemme on ajantasainen tieto Suomen tarjoamasta olen-
naista. TF-strategian toimeenpanon myötä käynnistetään alkuvuodesta 2026 Team Finland -toimialaryhmien työskentely strategiassa nimettyjen toimialojen osalta. Näitä ovat talouskasvua luovat Suomen vahvat vientialat ja nousevat kasvualat, ml. kysymyksessä mainittu kokonaisturvallisuus ja resilienssi. Toimialaryhmät valitsevat painopistealueeltaan tarkemmat prioriteettitoimialat ja koostavat niiltä Suomen kokonaistarjoaman sekä työstävät sen edelleen kohdemarkkinakohtaisiksi kärkiratkaisuihin. Kokonaisuuden valmistelusta vastaa Team Finland -johtoryhmä. Suomen kaupungeilla ja alueellisilla kasvukeskityksillä on tärkeä tehtävä alueellisena yrityspalveluiden tarjoajana ja siten myös keskeisinä Team Finland -kumppaneina osana Team Finland -palvelupolkua. Kaupungit ja kasvukeskitykset ovat jo tällä hetkellä mukana alueellisissa TF-verkostoyhteistyössä. Osana uusien elinvoimakeskusten ja niiden kasvupalveluiden ja verkostoyhteistyön kehittämistä rakennetaan parhaillaan kaupunkien ja alueiden elinkeinotoimijoiden kanssa yhä systemaattisempia ja tavoitteellisempia yrityspalvelujen tuottamisen yhteistyömalleja - kasvua ja kansainvälistymistä hakevien yritysten eduksi. Myös investointien edistämisen alueyhteistyön kehittäminen (investointitiimit) ja investointihankkeiden seurantatyö ovat mukaan kokonaisuudessa.

Finnveran kokonaislainsäädäntöuudistus – laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyvät lakimuutokset – tuli voimaan 1.1.2026. Uudistus vahvistaa Suomen vienninrahoituksen kilpailukykyä ja kasvattaa Finnveran riskinottoa mahdollistamalla joustavamman ja nopeamman reagoinnin yritysten rahoitustarpeisiin, esimerkiksi nopeiden tuotevaustien kautta silloin, kun markkinaehtoinen rahoitus ei ole riittävää. Finnveran nykyinen strategia ja riskinottolinjaukset tukevat suomalaisten yritysten osallistumista suuriin teollisiin vientiprojekteihin myös kehittyvillä markkinoilla.

Suomen matkailun edistämiseen valituilla kohdemarkkinoilla ei tehty merkittäviä muutoksia osana Team Finland -uudistusta, sillä nykyinen toimintamalli on todettu hyväksi ja tehokkaaksi. Business Finlandin Visit Finland (VF) tekee tiivistä yhteistyötä sekä kotimaassa että valituilla kohdemarkkinoilla alueellisten matkailun kehittämis- ja markkinointiorganisaatioiden kanssa. Yhteistyö sisältää toimialan kansainvälistymisen ohjaamista tuottamalla analysoitua tietoa päätöksenteon tueksi sekä rakentamalla koko toimialaa palvelevia yhteisiä työkaluja. Suomalaiset matkailuyritykset ja -alueet saavat lisäksi näkyvyyttä ja lisää tunnettuutta Visit Finlandin markkinointikanavissa, jotka tavoittavat miljoonia yleisöjä. Kohdemarkkinoilla VF:n työ keskittyy yhteistyöhön ulkomaisten matkanjärjestäjien kanssa, jotta Suomen matkailutarjonta olisi kattavasti läsnä tärkeimmissä markkinakohtaisissa jakelukanavissa. Lisäksi kohdemarkkinoilla järjestettävissä myynti- ja verkostoitumistapahtumissa hyödynnetään ulkoministeriön lähetystöverkostoa. Ulkomaanverkossa työskentelevät Visit Finland -alueen työntekijät toimivat työssään TF-maajohtajana toimivan edustuston päällikön alaisuudessa. Maakuvatyö on ollut ja säilyy olennaisena osa Suomen ulkomaanverkossa tehtävää vienninedistämistyötä. Syksyllä 2025 Visit Finland päivitti uuden toimintasuunnitelmansa vuoteen 2030 asti. Suunnitelma pohjautuu vahvasti elinkeinon – kuten kaupunkien ja matkailualueiden – kanssa yhdessä linjattuihin strategisiin valintoihin. Kotimaassa toimintaa suunnitellaan ja kehitetään muun muassa alueorganisaatioiden muodostaman Partnership Clubin kanssa.

Ulkoministeriö tarkastelee säännöllisesti Suomen edustustoverkon vastaavuutta ajankohtaisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin. Ministeriössä on viime vuoden aikana käynnistetty edustustoverkon strateginen tarkastelu, jossa huomioidaan muun muassa Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiset intressit sekä Team Finland -vienninedistämistoiminnan tarpeet. Tarkastelu tulee tuottamaan esityksiä avattavista ja suljettavista edustustoista. Tavoitteena on kohdistaa resurssit maihin, jotka ovat Suomen kannalta strategisesti merkittäviä. Tehtävät muutokset tukevat vahvemman ja kilpailukykyisemmän Suomen rakentamista ja Suomen ulkosuhteiden hoitamista painopisteidemme mukaisesti. Edustustoverkon tarkastelun taustalla vaikuttaa myös ulkoministeriölle kohdennetut säästövelvoitteet. Nykyisen ulkomaanverkon ylläpitäminen tai uusien edustustojen perustaminen ei ole mahdollista ilman edustustojen sulkemista toisaalla.

Strategisen tarkastelun ensimmäisessä vaiheessa ulkoministeriö vahvisti Suomen läsnäoloa Yhdysvalloissa perustamalla pääkonsulaatin Houstoniin. Seuraavassa vaiheessa ministeriö avaa kauppallisia toimipisteitä kohteissa, joissa aiemmin sijaitsi Business Finlandin toimipiste. Samalla ulkoministeriö on aloittanut valmistelut Suomen Islamabadin-, Kabulin- ja Yangonin-suurlähetystöjen sulkemiseksi. Tavoitteena on sulkea edustustot vuoden 2026 aikana. Sekä säästötoimet että toimintaympäristöön liittyvät seikat puoltavat näiden edustustojen sulkemista.

Helsingissä 19.1.2026

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio